

GLASILO

HRVATSKOG RODOSLOVNOG DRUŠTVA
„PAVAO RITTER VITEZOVIĆ“

Broj.4

Lipanj 2008

Godina 4

Tribine

Kao i do sada, tribine se odžavaju redovito, izuzev lipnja i prosinca, zadnjeg utorka u mjesecu u Opatičkoj 16/1

27.5.2008. Prof. Ivan Zvonimir Erjavec:
ŠPANOVAČKI RODOVI I ROVTARSKO
NARJEČJE

20.6.2008. Hrvoje Salopek:
OGULINSKO - MODRUŠKI RODOVI

30.9.2008. Prof.dr. Dragutin Pavličević.
HRVATSKE KUĆNE ZADRUGE

28.10.2008. Prof.dr.sc. Stjepan Čosić,
VLASTELINSKI ROD NATALI U DUBROVNIKU

29.11.2008. Ljudevit Meze:
RODOSLOVLJE U PJESMI „STIRPS KATANICH“
M.P. KATANČIĆA

16.12.2008.
GLAGOLJICA-HRVATSKO PISMO

Svaki dobar prijedlog o temi i mogućem predavaču korak je prema uspješnijim tribinama našeg Društva. Upravo Vaš prijedlog može nam pomoći – sudjelujte

IZ SADRŽAJA

Iz tajništva	2
Tribine	3
• Mladen Paver: Otkud Turci u Zagorju	3
• Ana Brkić: Zemljišni katastri	4
• Filip Škiljan: Velika i mala povijest	5
• Zrinka Blažević: Pavo Ritter Vitezović	5
• Ivan Zvonimir Erjavec: Španovački rodovi	6
Savjeti i praktični prijedlozi	6
• Ivanka Dujmović: Glagoljica	6
• Ana Brkić: Jezici i pisma koji mogu zatrebati rodoslovcima	8
• Josip Dokuzović: O izradi rodoslovlja žitelja sela Crnogovci	9
• B.O.: Popisi iz I svj. rata u HDA-u	10
Pišu nam	12
Nove knjige	13
Iz antikvarijata	15
S malih ekrana	15
Anketa	16

www.rodoslovlje.hr

Posjećenost našeg weba u prvih mjesec dana novog sjedišta (svibanj) u usporedbi s podacima za zadnjih mjesec dana prije promjene zadnjih mailova.

Broj posjeta: 2294 (prije: 1673) - porast od 37%; broj pojedinačnih korisnika: 1660 (ranije 1474) - porast od 13%; broj pregledanih stranica: 11760 (ranije 7482) - porast od 57%; zadržavanje na sjedištu: 5:06 (ranije 2:23) - više nego dvostruko duže; pregledanih stranica po posjeti: 5,13 (ranije 4,47); novih korisnika: 68% (ranije 83% - stječemo stalnu publiku). Postotak korisnika koji je odmah otišao dalje: 37% (ranije 50% - prije smo gubili svakog drugog, sad svakog trećeg korisnika koji dođe). Preko Googlea je došlo 70% (ranije 75%); najviše traže pojmove: rodoslovlje, hrvatska prezimena, meze ljudevit, prezimena, prezime, hrvatsko rodoslovno društvo, obiteljsko stablo. Preko ostalih webova (ne pretraživanjem nego linkovima) došlo 20% korisnika (kao i ranije - s mojastina.hr, grboslovaca i stranica slovenskog društva). Izravno je došlo 8% korisnika (ranije 5% - ubacili su nas u bookmarke!). Posjetitelji su došli iz 281 mreže iz 38 zemalja i teritorija (ranije 24) - prednjači Hrvatska (Zagreb, Split, Rijeka, Osijek, Zadar; Samobor), slijede Slovenija, Bosna, Srbija, Njemačka, Austrija i SAD. Mreže - najviše T-Com, Metronet, Iskon. Lojalnost korisnika: 68% ih je došlo samo jednom (ranije 84%). Onih koji su bili više od 10 puta ima 15% (ranije 6%). Neke smo privukli sadržajem. Što su najviše gledali? Naslovnicu, forum, matične knjige i tekst g.. Pavera "Do svog rodoslova". Korisnici su počeli i koristiti forum, postavljaju pitanja, ali uglavnom ne dobivaju odgovore.

Rast posjećenosti i interesa je vidljiv. Što dalje? Pisati! Tko? Svi. Bez straha! Ispada da g. Paver i ja skoro pa privatiziramo site. U repu čekanja su još dva njegova teksta, moji su još na razini ideje. Nakon toga je škrinja prazna. Tko će prvi?

Gordan Gledec

IZ TAJNIŠTVA

SAŽETAK ZAPISNIKA s proširene sjednice Upravnog odbora HRD-a „P. R. Vitezović“

Sjednica je održana 8. travnja 2008. s dnevnim redom: Izvješće iz tajništva, Priprema 2. broja časopisa «Rodoslovlje», Priprema 4. broja «Glasila», Imenovanje, Operativni problemi, Korištenje male čitaonice i Razno. Prisutni su bili Marko Rimac, Kazimira Jovović, Ana Brkić, Paula Fabinger Orešković, Mladen Paver, Marija Tuga Neral, Ivanka Rebrović. Ljudevit Meze

- Izvješteno je da Društvo broji 106 članova i da je zaključno 8.4.2008. stanje na računu pozitivno.
- Zaključeno je da je potrebno: Podsjetiti članove koji još nisu platili članarinu, da to učine. Provesti promjenu registracije Društva i to tako da se dosadašnje ovlaštene osobe za zastupanje Društva g. Peter Strčić, g. Mladen Paver i gđa Jozefina Herak zamjene, te da se registriraju slijedeće osobe: g. Stjepan Ćosić, g. Marko Rimac i gđa Ivanka Rebrović, te o tome obavijestiti Državni ured za reviziju i Ministarstvo financija. Bilten «Glasilo» broj 4. treba pripremiti za tiskanje lipnju. Pripremiti plan održavanja tribina. Odgovoriti g. Josipu Dokuzoviću iz Slavonskog Broda na njegov prijedlog za suradnju. Pripremiti koncepciju i početi prikupljati materijale za drugi broj časopisa «Rodoslovlje» koji bi trebao izaći u drugom polugodištu. Požuriti ugovaranje korištenja Male čitaonice HDA-a.
- Predani su zahtjevi za donacije INI Zagreb i Jadranskom naftovodu Zagreb. Rezultati se očekuju krajem svibnja
- Predloženo je da okviru Dana arhiva koji se održava u listopadu, a u suradnji s HDA-om organizira „Okrugli stol rodoslovaca“ na koji bi kao predavače trebalo privući profesionalne rodoslovce iz svih hrvatskih regija, a da voditelj priprema bude g. M. Rimac.

I.R.

NOVI ČLANOVI Hrvatskog rodoslovnog društva «Pavao Ritter Vitezović»

U posljednjih godinu dana od svibnja 2007 godine se u naše Društvo učlanilo 27 novih članova. To su: Drago BRAJDIĆ, Zaprešić; Marta BUCHHOLZ, Hamburg; Mirko CRNČAN, Rokovci; Franjo ČATAJ, Zagreb-Susedgrad; Josip DOKUZOVIĆ, Slavonski Brod; Dubravka DRAGOJLOV, Zagreb; Ivan FARČIĆ, Zagreb; Danica FRAJMAN, Pag; Dražen FILOŠEVIĆ, Slavonski Brod; Franjo IVIĆ, Soljani; Marija LUNA Zagreb; Milan MATEKOVIĆ, Zagreb; Dragan MILOŠEVIĆ, Valpovo; Blanka OREŠKOVIĆ, Zagreb; Ivan PAVUŠEK, Velika Mlaka; Kuzma PETRIĆ Zagreb; Ivan PICHLER, Valpovo; Ivan POTOČKI, Zagreb; Vitomir PREBEG Ivanićgrad; Dalibor REBROVIĆ, Ozalj; Zorica RUKAVINA, Sveta Nedjelja; Milan SALAJIĆ, Belišće; Zdenko SUZAK, Zagreb; Nevenka ŠPORČIĆ, Zagreb, Igor TRAJKOVIĆ, Valpovo; Marija VALIDŽIĆ, Zagreb; Ante ŽIGIĆ, Valpovo. Društvo sada okuplja 110 članova iz 25 gradova i mjesta diljem Hrvatske. Većina članova je iz Zagreba (72) i zagrebačke županije (10), zatim Valpova (4), Ivanićgrada (2) Slavonskog Broda (2). i td. Članove imamo iz slijedećih 27 gradova i mjesta: Belišće, Dugo Selo, Grubišno Polje, Hamburg, Karlovac, Labin, Mravince, Novi Vinodolski, Ozalj, Pag, Pazin, Petrinja, Rokovci, Samobor, Sesvete, Slavonski Brod, Soljani, Split, Sveta Nedjelja, Škofja Loka, Valpovo, Velika Gorica, Velika Mlaka, Vis, Zagreb, Zaprešić i Žuljana.

I.R.

IN MEMORIAM

SLAVKO DUVANČIĆ

Nakon kratke i teške bolesti, krajem 2007.godine u 77. godini života preminuo je cijenjeni član našeg Društva, g. Slavko Duvančić, dipl.inženjer građevinarstva.

Svima nama ostat će u trajnom sjećanju po vedrini, komunikativnosti i spremnosti da svojim doprinosom obogati djelovanje Društva. Tako je pripremio i nastup na tribini *Utorkom u Opatičkoj* s temom o banu Jelačiću i hrvatskom Saboru u povijesnoj 1848.godini. Kolega Duvančić posebno se bavio rodoslovnim istraživanjem na području svoje zavičajne Promine. Po vlastitom svjedočenju pregledao je više stotina mikrofilmova u potrazi za precima i rođacima. Na žalost, život je bio prekratak da bi rezultati tog rada ostali sačuvani u obliku koji bi mogao koristiti i drugim istraživačima tog područja. To je dodatni razlog da poduzmemo sve kako bi se sačuvali rezultati truda naših članova i za buduće rodoslovce. To je pogotovo moguće danas, kad nas sve uspješnije povezuje web stranica našeg Društva, a nadajmo se i stranice časopisa „Rodoslovlje“.

UPLATA ČLANARINE

Molimo sve članove, koji još nisu uplatili članarinu, da to učine što prije. Članarina u iznosu od 50 kuna može se uplatiti kod naše blagajnice gospođe Kazimire Jovović, na sastancima ili predavanjima. Također se može uplatiti na žiro račun Društva: Hrvatsko rodoslovno društvo «Pavao Ritter Vitezović» - žiro račun broj: 2360000–11018593, MB: 01968726 i sa naznakama imena i prezimena poziva na broj = broj članske iskaznice, te svrhe uplate. Broj žiro računa se uvijek može pročitati u biltenu «Glasilo» i časopisu «Rodoslovlje» ili na www.rodoslovlje.hr.

I.R.

TRIBINE

Mladen Paver: OTKUD „TURCI“ U ZAGORJU, Zagreb, Opatička 16/I, 13.12. 2007

Analiza tako reprezentativnog dokumenta (sa stanovišta rodoslovlja) kao što su „Popisi i obračuni poreza u Hrvatskoj XV i XVI stoljeća“ J. Adamčeka i I. Kampuša ne može zaobići pojavu prezimena očito muslimanskog podrijetla: Suliman, Delija, Mustafa, Balija, Mahometić, Kurt itd. - zabilježenih u Hrvatskom zagorju davne 1598.godine. Čime objasniti tu pojavu u posve kajkavskom okruženju?

Analitičar je nalazi u ključnom zapisu iz Ludbrega 1598. – „*Mathias Karalya, captivus*“ tj. Matija Kara Alija, zarobljenik. Povezujući taj podatak s obiljem drugih istog smisla iz navedenog razdoblja i područja, otkriva se da je riječ o turskim vojnicima koje nije imao nitko otkupiti iz zarobljeništva – pa su negdje prodavani na tržištu roblja, a negdje pokrštavani i pretvarani u kmetove svojih novih gospodara. Kako su bili mahom istog roda i jezika kao i njihovi novi susjedi, ti su se zarobljenici razmjerno brzo asimilirali u novoj sredini. Čak dotle da su neki postali pripadnicima hrvatskog plemstva, a dvojica njihovh potomaka i katoličkim biskupima u Hrvatskoj.

Građu ovog predavanja, održanog na tribini „Utorkom u Opatičkoj“, M. Paver je mnogo detaljnije obradio u rukopisu „Vježbe iz antroponimije“, ilustracijama uz pripremljeni priručnik za rodoslovne istraživače „Pred zagonetkom obiteljskog rodoslova“.

**Ana Brkić: ZEMLJIŠNI KATASTRI KAO IZVORI ZA RODOSLOVNA ISTRAŽIVANJA,
Zagreb, Opatička 16/I, 29.1. 2008**

Važnost katastra i katastarske dokumentacije (gradiva) je i ta što ima vrlo značajnu vrijednost za svaku državu, a posebno za Hrvatsku, koja je u povijesti prolazila razne strane vlade i uprave. Katastarska dokumentacija sadrži dragocjene geodetsko-tehničke i kulturno-povijesne podatke i predstavlja temeljni dokument o prostornim i vlasničkim odnosima, te je osnova gruntovnice za unose-promjene vlasnika i druge sadržaje.

**Gđa Ana Brkić
Priprema za vrijeme uvodne riječi**

Većina katastarskog gradiva sačuvana je do danas. Za kontinentalni dio Hrvatske čuva se u DAZ- u, Državni arhiv Zagreb (od 1847.- 1963.), zatim za Dalmaciju (1823. -1975.) i Istru (1818- 1824.) u DAS-u, Državnom arhivu Split. Nužno je razjasniti da dokumentacija Istre nije cjelovita i da se kartografsko gradivo djelomično čuva u Splitu, a najveći dio pisanog kartografskog gradiva za svaku općinu u Istri i dio originalnih mapa još uvijek je pohranjeno u Državnom arhivu u Trstu. U Državnom arhivu Pazin čuvaju se identifikacijske skice za kotar Buje, a u Državnom arhivu Rijeka čuvaju se identifikacijske skice za Riječko područje i otoke Cres i Krk. Prije sustavne katastarske izmjere cjelovite Hrvatske, postojale su izmjere na raznim mjestima pa se tako može smatrati najstarija izmjera 1359., najstarija zemljišna knjiga 1393./1396. Malog Stona, zatim Mletačka republika osniva 1452. katastar zemlje zgrada za otok Pag, a 1609. za Nin i Zadar, 1675. cijelo Kninsko područje, te teritorij Klisa i Splita.

Rodoslovac nakon proučavanja matičnih knjiga tražit će podatke u katastarskom gradivu, ako je izgubio nekog od predaka ili ako želi znati nešto više o mjestu i prostoru, gdje su živjeli njegovi preci ili ako ima neriješene imovinske odnose. Budući da se u katastarskoj dokumentaciji vrše povremeno provjere–dopunjavanje, ispravljanje planova, karata i međa, potrebno je pratiti katastarske dokumente od samih početaka pa dalje do danas. Osim navedenog, ovi dokumenti olakšavaju razvrstavanje obitelji i rodova, (podjela zadruga), ako se netko bavi šire genealogijom ili demografskom povijesti svoga zavičaja.

Mr.sc. Filip Škiljan: „VELIKA“ I „MALA“ POVIJEST PRIMJER ISTRAŽIVANJA IZ HRVATSKOG ZAGORJA Zagreb, Opatička 16/I 26.II.2008.

Kad rodoslovac izradi obiteljsko stablo od nekoliko generacija najbolje osjeća da je to samo kostur za cjelovitiju povijest, za kroniku njegove obitelji. Podatke za nju može crpiti iz knjiga, ali neusporedivo važne podatke dobivamo upravo iz sjećanja najstarijih živih svjedoka u rodbini i među njihovim prijateljima. Kako se treba pripremiti za takve razgovore i što se od njih može dobiti ispričao nam je Filip Škiljan na temelju iskustava, stečenih u pripremi svog doktorata. U njemu je obradio razdoblje II svjetskog rata na području Hrvatskog zagorja u sjećanjima suvremenika, kao i sjećanja preživjelih logoraša Jasenovca. Treći dio izlaganja povezan je s traganjem za uništenom crkvenom arhitekturom Banovine i Korduna. Predavač je odgovorio i na pitanja slušatelja, kojih je bilo više od dvadeset.

M. P.

Dr.sc. Zrinka Blažević: PAVAO RITTER VITEZOVIĆ – ŽIVOT I DJELO, Zagreb, Opatička16/I 2I,V.2008.

Nakon dužeg iščekivanja HRD Vitezović dobilo je priliku da na tribini konačno bude tema Pavao Ritter Vitezović, po kome je dobilo i ime. Predavanje je održala doc. dr. sc. Zrinke Blažević, vodeća hrvatska znanstvenica što se tiče bavljenja P. R. Vitezovićem. Uz opširne biografske podatke o književniku polihistoru i političaru Pavlu Ritteru Vitezoviću (Senj 1852-Beč 1913), prof. Blažević je u svom izlaganju ukazala na dalekosežnost njegovog historiografskog opusa na modernu hrvatsku političku misao. U njegovom djelu Oživjela Hrvatska (Croatia redividiva) po prvi puta su sustavno formulirane temeljne ideološke i praktične smjernice za konstituiranje hrvatskog nacionalnog identiteta. Drugi dio izlaganja bio je usmjeren na jedinstveni primjerak spomenutog Vitezovićevog djela iz ostavštine grofa L. F. Marsiglija u Bologni koji se od ostalih sačuvanih primjeraka razlikuje po dodatku u kojem su opisana rodoslovlja te prikazani grbovi i genealoška stabla plemićkih obitelji Makar, Vojnović i de Molli. Ova činjenica izdiže Pavla Rittera Vitezovića kao prvog hrvatskog rodoslovca i potvrđuje pravilnost izbora imena za hrvatsko rodoslovno društvo, što ujedno poznavaoce života i djela P.R. Vitezovića, pa tako i doc.dr. Blažević, ispunjava zadovoljstvom. Nakon predavanja gošća je odgovarala na brojna pitanja okupljenih i poželjela društvu uspjeh i napredak.

Lj.M.

**Prof. Z. Blažević, sjedi s lijeva
Živahan razgovor nakon predavanja**

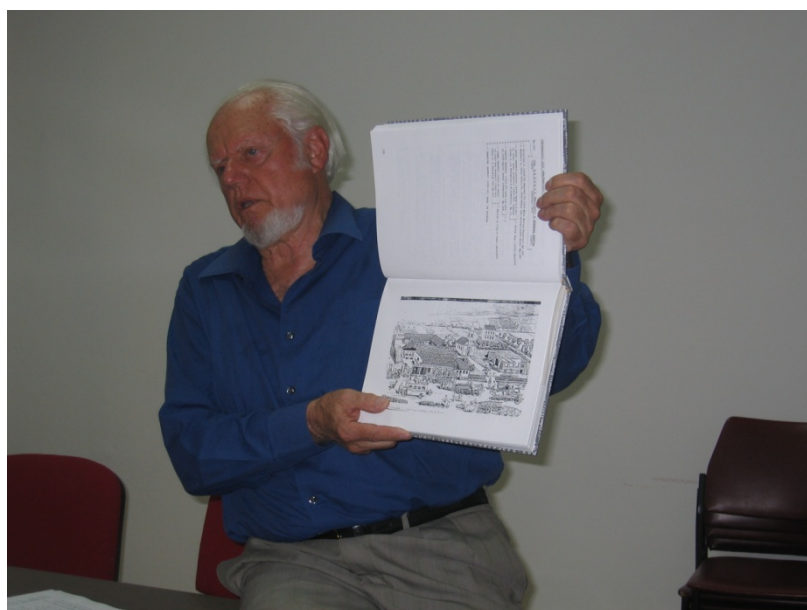

Prof. Ivan Zvonimir Erjavec: ŠPANOVAČKI RODOVI I Zagreb, Opatička16/I 27.V.2008

Na Tribini „Utorkom u Opatičkoj 16“ nastupio je 27.svibnja prof. Ivan Zvonimir Erjavec, gost iz Toronta, koji je predstavio svoju knjigu „Španovički rodovi“. S rodoslovnog vidika, on je obradio tragičnu povijest ovog slavonskog sela, naseljenog u 19.stoljeću drvosječama iz Gorskog Kotara (prvi zapis o krštenju datira iz 1864.g.), te uništenog u ratu 1942.godine - da bi potomci nekadašnjih Španovčana danas bili raseljeni od Hrvatske do Brazila i Kanade.

Autor se služio istraživanjima matičnih knjiga župe Pakrac i onih u Povijesnom arhivu Požega da bi tako rekonstruirao popis sa 97 utemeljitelja Španovice i za svakog precizno zabilježio mjesto podrijetla - od Moravica do Skrada, od Ravne Gore do Mrkoplja, od Kupjaka do Črnog Luga, Čabra i Prezida. Jedno poglavlje u knjizi posvećeno je rovtarskom narječju, subdijalektu goranske kajkavštine kojom su govorili i stanovnici nekadašnje Španovice. Prof. Erjavec poklonio je svoju knjigu s posvetom knjižnici HRD „Vitezović“.

M. P.

Prof. I. Z. Erjavec.
Predavanje u „punom zaletu“

SAVJETI I PRAKTIČNI PRIJEDLOZI

GLAGOLJICA

Glagoljica označava početak hrvatske pismenosti. Javlja se prije cijelog jednog tisućljeća. Nastala je sredinom 9. stoljeća a u hrvatskim krajevima zadržala se sve do 19. stoljeća. Početkom 16. stoljeća sve je više potiskuje latinica.

Autorima ovog pisma smatraju se braća (po roditeljima) Konstantin, zaređeni Ćiril, on je filozof, te stariji Metod koji je bio biskup. Došli su iz Soluna na poziv kneza Moravske. Konstantin je sastavio oblu glagoljicu i ona je zajednička svim Slavenima. Hrvatska je kasnije uvela uglatu, vjerojatno zbog lakšeg pisanja na kamenu. Postoje brojni dokazi i spomenici o korištenju glagoljice na ovim prostorima. Najpoznatiji u kamenu je svakako Baščanska ploča iz crkve svete Lucije u Jurandvoru na otoku Krku. Srećom sačuvana je i original se nalazi u HAZU. Glagoljicom se pisalo najprije na kamenu, zatim na pergameni.

GLAGOLJSKA AZBUKA

Uglata glagoljica	Transliteracija	Brojna vrijednost	Naziv slova
ⲁ	a	1	azъ
Ⲃ	b	2	buky
Ⲅ	v	3	vêde
Ⲇ	g	4	glagoly
Ⲉ	d	5	dobro
Ⲋ	e	6	estъ
Ⲍ	z	7	živeti
Ⲏ	3	8	dzêlo
Ⲑ	z	9	zemlja
Ⲓ	i	10	ize
Ⲕ	i	20	i
Ⲗ	j	30	đervъ
Ⲙ	k	40	kako
Ⲛ	l	50	ljudie
Ⲝ i Ⲟ	m	60	myslite

Ⲟ	n	70	našъ
Ⲡ	o	80	omъ
Ⲣ	p	90	pokoi
Ⲥ	r	100	rъci
ⲧ	s	200	slovo
ⲩ	t	300	tvrъdo
ⲫ	u	400	ukъ
ⲭ	f	500	frъtъ
Ⲭ	h	600	hêrъ
Ⲯ	ω	700	otъ
Ⲱ	ç	800	šta
Ⲳ	c	900	ci
Ⲵ	č	1000	črъvъ
Ⲷ	š	2000	ša
Ⲹ i Ⲻ	ъ	-	jorъ
Ⲽ	ê	-	jatъ
Ⲿ	ju	-	ju

Pisale su se crkvene knjige, misali (Novakov, Hrvojev, Ročki), zatim brevijari (Vrbnički, Novljanski, Beramski), zbornici, zakonici, pravni tekstovi. Naši prvi poznati pisci poznavali su i pisali glagoljicom: Marko Marulić, Petar Zoranić i drugi. Danas je Zagreb najbogatija riznica glagoljskih tekstova. Arhiv HAZU-a čuva preko 400 glagoljskih rukopisa, od toga 140 iz Krka. Zadar je druga po veličini riznica glagoljskih dokumenata. Mnogi se nalaze po cijelom svijetu od Kongresne knjižnice u Washingtonu, pa knjižnica u Kopenhagenu, Petrogradu, Istanbulu. U knjižnici turskih sultana u Istanbulu čuva se jedna od najljepših i najvrjednijih glagoljskih knjiga, a to je znameniti Misal bosanskog vojvode Hrvoja Vukčića Hrvatinića pisan 1404. godine. Tu knjigu je nedavno u luksuznom i vrlo skupom pretisku objavio jedan izdavač u Austriji, u Grazu. Poznato je da se hrvatska glagoljska baština, osim u Hrvatskoj nalazi u više od 20 zemalja svijeta po raznim knjižnicama i muzejima. O privatnim zbirkama nema podataka. Rodoslovcima su ipak najzanimljivije matične knjige. Istražujući svoje podrijetlo naići ćemo na matične knjige pisane glagoljicom. U prvi tren učini nam se nepremostiv problem. No ne treba odustati. Vrlo brzo i relativno lako upoznati ćemo se s tim pismom. Glagoljica ima 38 slova od toga 5 samoglasnika. U glagoljici ne postoje velika i mala slova. Određena je u nekoliko osnovnih poteza. Kod pisanja svakog slova vuku se najprije okomiti potezi a zatim vodoravni. Na kraju se dodaju stilski dodaci. Sva se slova upisuju unutar usporednih linija s tim da neka slova probijaju gornju ili donju crtu. Brojevi u glagoljici također se zapisuju slovima, a svako slovo ima i svoju brojčanu vrijednost. Da bi se u rečeničnom zapisu neko slovo čitalo kao broj, samo slovo se označi posebnom crticom iznad (titlom) ili pak grafičkim znakom ispredi i iza slova u vidu jako kratkog kosog poteza (zarez).

Ivanka Dujmović

KOJE JEZIKE I PISMA TREBA POZNAVATI RODOSLOVAC

U samom početku rodoslovnih istraživanja ne može se predvidjeti obim potrebe poznavanja različitih jezika i pisama. Kada istraživač zakorači malo dublje u prošlost i povijest odmah dolazi do spoznaje, da su ipak određena znanja dobro došla i olakšavaju snalaženje u džungli podataka. Nužnost poznavanja jezika i pisma ovisi o geografskom području, povijesnim zbivanjima i koliko se kroz stoljeća putuje u prošlost. Možda je ipak najbolje iznijeti osobno iskustvo iz istraživanja mojih predaka loze Maričević kao i iskustva najbližih kolega .

Dakle potrebno je imati neke pojmove iz latinskog, njemačkog, talijanskog, mađarskog, slovačkog, češkog, poljskog ukrajinskog, rumunjskog, turskog i engleskog jezika, a od pisama poznavati goticu, glagoljicu odnosno bosančicu, ćirilicu, a sve to ovisi o našim pra-pra-precima i o tome kako i kamo su se selili i doseljavali odnosno iseljavali. U mojim istraživanjima potrebno mi je poznavanje nekoliko jezika i pisama. Ipak najveći izazov odnosno barijera je glagoljica odnosno bosančica.

Zašto? Pa kao i većina naših rodoslovaca i ja ne znam od kuda su moji preci prije tristo godina došli u Slavoniju - Vojnu Granicu - Gradišćansku regimentu – 8. kompaniju - Novu Kapelu kućni br. 9, tada mjesto neušoreno, razbacano po obroncima Požeške gore zvano samo Lipovac. I nisu samo moji preci doselili iz meni nepoznatog kraja, nego je priličan broj Maričevića u istom razdoblju doselio u okolicu Požege i Broda. Za period od 1700-1850. matične knjige su pisane na latinskom, ali kako je moj zavičaj bio pod upravom austrijske monarhije, mnogi drugi katastarski i vojni dokumenti pisani su goticom, ali tako da se u većini slučajeva rukopis teško čita.

Tragom povijesnih činjenica putujem od 12. i 13. stoljeća iz Lastova, gdje je prezime Maričević evidentirano u 34 obitelji, pošteđenih pokolja mletačkog zapovjednika Petra Orsela još u 11. stoljeću. Jesu li su i kako baš ti Maričevići dolazili na područje Dubrovnika i Dubrovačke republike te radi velikog potresa 1667. u Dubrovniku i dugotrajnih ratova bježali trgovačkim i poštanskim putevima kroz Bosnu preko Kraljeve Sutjeske, Vareši i Bijele u Slavoniju? Odgovor bi moglo dati poznavanje bosančice, kojom su pisane matične knjige u spomenutim mjestima u Bosni. Druga neka grana Maričevića selila se uz obalu do Paga.

Treći trag je u okruženju Neretve i Crvena, „Humska Hrvatska“ odakle su se raseljavala hercegovačka plemena Kosijera s kojima su Maričevići jedno vremensko razdoblje, možda 15. i 16. st., živjeli u Crnoj Gori, ali odatle kao nepodobni protjerani u područje Neretve, a onda se ipak vraćali na svoje posjede, pod uvjetom da ih ponovno kupe. Nakon završetka Kandijskog rata (1657-1667.) neki Maričevići pod Mletačkom upravom preselili su se u Istru, Peroj. Dokumenti su pisani latinski i talijanski, ali od 1850. neki su pisani ćirilicom. Moja obiteljska legenda kaže da smo s Paga, a na Pagu nas nema u 14. 15. i 16. stoljeću, ali ima pod kraj 17. stoljeća. Ostaje mi nejasno kako, otkuda i tko je došao na Pag i dalje seoba prema Slavoniji. Što sada? Provjeriti Matice i druge izvore na Pagu, pisane latinicom i glagoljicom oko 1640.

Također već dvije godine razmišljala sam može li se naučiti glagoljica. Činilo mi se to pismo složenim, a pogotovo čitanje rukopisa. Iznenada sam spontano odlučila otići na tečaj glagoljice u trajanju 10 sati, koji je održan na ETF, a vodio ga prof. dr. matematike Vladimir Čupelić. Tečajevi se održavaju u korizmeno-uskrsnom periodu svake godine na Fakultetu elektrotehnike i računalstva u Zagrebu. Ukoliko se nađe grupa 15-20 zainteresiranih polaznika može se dogovoriti termin. Kratka obavijest zainteresiranim rodoslovcima: na ETF od 1993. godine postoji DPG-Društvo prijatelja glagoljice, osnovano točno na 510 obljetnicu znamenitog Hrvatskog prvotiska (1483). Sjedište društva: Strossmayerov trg 4, Matica hrvatska, Zagreb. Redovna tribina s predavanjima iz glagoljske baštine održava se druge srijede u mjesecu u 18.30 sati u predavaonici Matice hrvatske. **(Prilog gotička abeceda).**

Ana Brkić

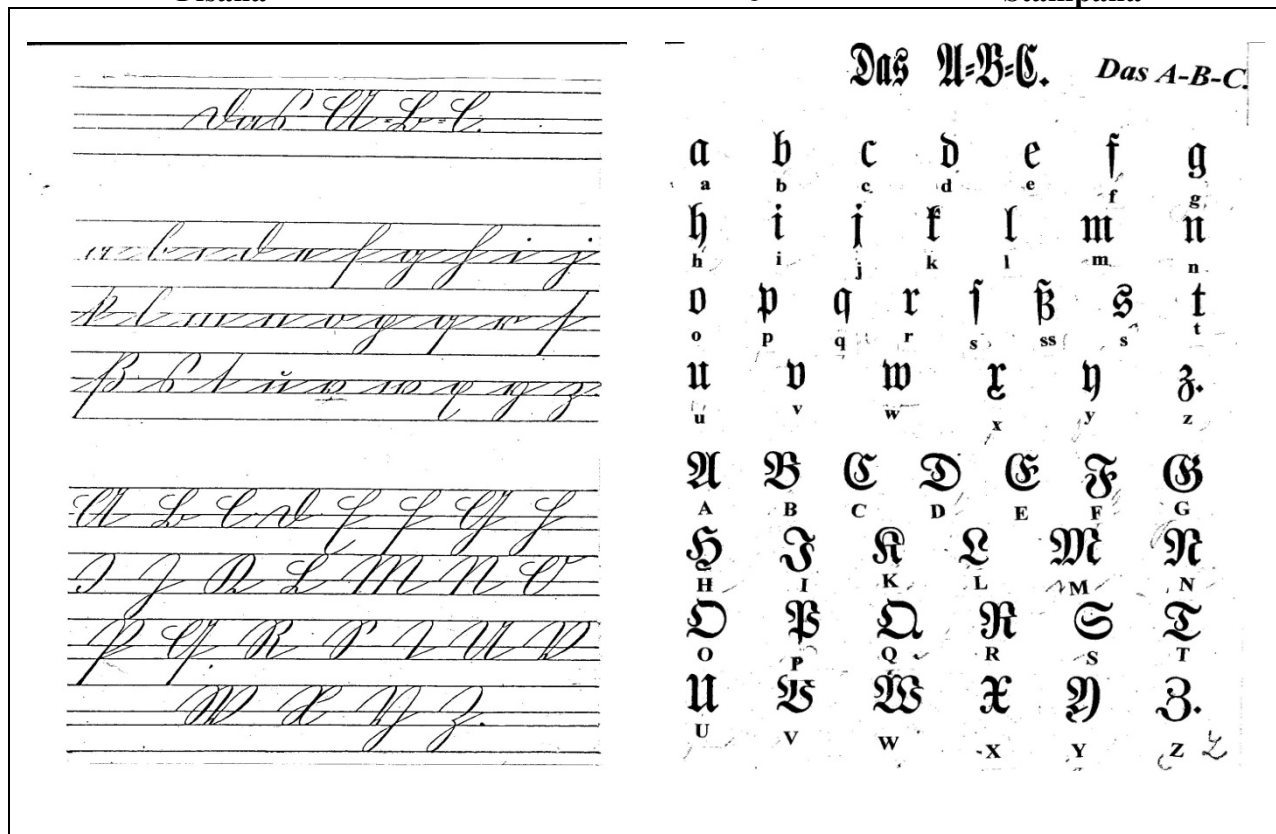

Gotica

Pisana

Priredio: Zdenko Suzak prof.

Štampana

KAKO SAM IZRADIO RODOSLOVLJA SVIH PREZIMENA U SELU CRNOGOVCI KAO DODATAK MOJOJ KNJIZI „DONJI I GORNJI CRNOGOVCI“

Proučavanje povijesti nekog mjesta mukotrpan je posao pun nepoznanica i iznenađenja. Za takav rad treba puno volje, truda i odricanja. Kada se neki podatak pronade, tada slijedi njegova obrada. Potrebno je utvrditi točnost i izvornost dokumenta, pa sve usporediti s onim već ranije pronađenim. Za svaki pronalazak razveseliš se, zapišeš i iznova tražiš dalje. Svaki zapis i svako ime nešto znače, a pogotovo kada se radi o maloj sredini ili malom lokalitetu kao što su Crnogovci. Tako sam i ja, nakon desetak i više godina sakupljao literaturu i izvornu građu o jednom malom mjestu koje se zove Crnogovci, a udaljeno je od Nove Gradiške desetak kilometara jugoistočno u Posavini.

O tom malom, ali vrlo starom selu napisao sam knjigu na 250 stranica teksta i izradio rodoslovlja svih prezimena. Na ukupno 28 geneoloških tablica raspoređenih prema najstarijim brojevima starih kućnih zadruga razvrstao sam sve crnogovčane. Tijekom povijesti u Crnogovcima četiri puta su mijenjani kućni brojevi. po vremenu osnivanja kućne zadruge ili rasporedom na lijeve neparne ili desne parne kućne brojeve. Uz knjigu, a radi lakšeg korištenja, rodoslovlja su ispala kao dodatak knjizi. Na izradi rodoslovlja utrošio sam dvostruko više vremena nego li na pisanje same knjige.

Kako sam radio rodoslovlja Donjih i Gornjih Crnogovaca? Danas su to dva sela, a ipak gruntovno samo jedno selo Crnogovci, niti 100 kuća i samo 275 žitelja prema podacima iz 2001. godine. Toliko ih je bilo stotinu godina ranije. Za izradu rodoslovlja bilo je potrebno pregledati i obraditi oko 250.000 imena iz Matičnih knjiga (krštenih, vjenčanih i umrlih Crnogovčana) župe Cernik, župe Nova Gradiška, župe Staro Petrovo Selo, ali i okolnih župa (Vrbje, Štivica) gdje su

vjenčani neki Crnogovčani. Imao sam sreću da sam najstarije podatke pronašao pohranjene i kasnije skinuo sam s interneta (www.demog.berkeley.edu/croatia/). Novije podatke od 1857.do 1892.godine pronalazio sam u Povijesnom arhivu u Slavonskom Brodu.

Rad u arhivu i pronalaženje podataka koji se odnose na Crnogovce, trajao je oko dva mjeseca svaki dan po šest sati. Matične knjige od kraja prošlog stoljeća su još u upotrebi i nisam ih mogao koristiti. Ispriječila mi se birokratski odnos u matičnom uredu i nadležnom uredu Brodsko-posavske županije. U katoličkim crkvama župnici vode pomoćne knjige Status animarum (stanje duša) koje mogu poslužiti kao izvori za izradu rodoslovlja. Na temelju podataka iz statusa animarum, podataka s nadgrobnih spomenika kao i mnogi razgovori s Crnogovčanima su mi upotpunili sliku rodoslovlja. Tijekom obrade podataka posebno starijih matica, javljaju se različite varijante istog prezimena a ponekad i imena. Sam proces usklađivanja i prepoznavanja prezimena odnio mi je jako puno vremena. U izradi rodoslovlja poštivao sam pravilo nasljednog reda po muškoj lozi. Ako je negdje došlo do drugačijeg slučaja, da je muškarac uzimao prezime žene to sam posebno obrazložio i u tablicama prikazao. Zadovoljan sam i sretan što moje rodno mjesto, moji Crnogovci imaju prvi i jedini kompletna geneološka stabla.

Josip Dokuzović

PREGLED POPISA STRADALNIKA U I. SVJETSKOM RATU od 12.08.1914. do 21.11.1917.

Podaci su na njemačkom jeziku obrađeni u 42 knjige pod nazivom „GUBITCI“. Svaka knjiga sastoji se po pentnaest svezaka po datumima složenih i uvezanih dnevnih Lista gubitaka (Verlustliste), vođenih u K.u.K ministarstvu. Sadrže podatke o pogibiji i stradanjima grupa, te poimenično oficira, običnih vojnika i dobrovoljaca. Svaka knjiga sadrži tumačenje kratica i činova, kratke upute na 10 jezika i zaglavlja za tumačenje prikazanih podataka: čin, funkcija, prezime i ime, pripadajući vojni rod i broj, pododio; broj kompanije i regimente, zavičajna zemlja, kotar, mjesto, godina rođenja, datum i način stradanja (mrtav, ranjen, zarobljen, nestao), mjesto i država stradanja. Često su dodane dopunske liste gubitaka ovisno o naknadnim pristiglim obavijestima. U nekim slučajevima su navedeni gotovo svi, ali često samo djelomično prikupljeni podaci.

U navedenom popisu manjka knjiga br. 12, što odgovara Listama gubitaka od 23.4.1915. do 18.5.1915. odnosno od 166-tog do 180-tog dana. Izvješća za ovu knjigu zasigurno su pohranjena u Bečkim arhivima i vjerojatno bi se mogla pribaviti pismenim zahtjevom. Također, na isti način, ostaje za saznati da li je i zašto je 21.11. 1917 g. nastao prekid izvještavanja. Možda radi ratnog kaosa izvještaji samo više nisu stizali do Zagreba? Primjeri ispisa podataka:

- *Orišak Ivan, Inf., IR. Nr. 78, 14, Komp., Slavonien, Nova Gradiška, Batrina, rođ.1893., mrtav (tot) 9.6.1915. (nije navedeno mjesto stradanja, ali je u Matičnoj knjizi rođenih župe Nova Kapela upisano „ poginuo na bojnopolju kod Jakubovske“).*
- *Majetić Ivan, Inf., k.u. LIR. Nr.26,3. Ers. Komp., Kroatien, Perušić, Kosinj, r.1892. kriegsgef.-ratni zarobljenik 30.6.1915. (Niš, Serbien).*

•
Sigurno nije dovoljno ovim kratkim sažetkom objasniti ogromno gradivo obrađeno i sistematizirano u knjigama od 1 do 42 o stradanjima naših pradjedova, ali svrha je obavijestiti rodoslovce o izvoru podataka, koji stoje na policama Velike čitaonice Hrvatskog državnog arhiv. **Na stranici 12. daje se tablični pregled knjiga „Gubitaka“**

B. O.

Tablični prikaz knjiga GUBITAKA u I. svjetskom ratu

Red. Br.	Inventarski broj (stara oznaka) 2680- XXIII	Datumi stradanja														Broj knjige	Ukupni broj izvještaja 630	
		1914 godina																
1	A-1-1	12.8.	13.8.	16.8.	20.8.	22.8.	25.8.	26.8.	28.8.	31.8.	2.9.	5.9.	11.9.	14.9.	19.9.	23.9.	1	1-15
2	A-1-2	24.9.	27.9.	29.9.	1.10.	5.10.	8.10.	9.10.	10.10.	12.10.	13.10.	14.10.	15.10.	16.10.	17.10.	19.10.	2	16-30
3	A-1-3	20.10.	21.10.	22.10.	24.10.	25.10.	26.10.	27.10.	28.10.	29.10.	30.10.	31.10.	1.11.	2.11.	3.11.	4.11.	3	31-45
4	A-1-4	5.11.	6.11.	7.11.	8.11.	9.11.	10.11.	10.11.	11.11.	12.11.	12.11.	13.11.	14.11.	15.11.	15.11.	17.11.	4	46-60
5	A-1-5	18.11.	18.11.	19.11.	19.11.	20.11.	21.11.	21.11.	24.11.	27.11.	30.11.	2.12.	3.12.	4.12.	5.12.	7.12.	5	61-75
6	A-1-6	9.12.	10.12.	12.12.	14.12.	15.12.	18.12.	19.12.	21.12.	22.12.	23.12.	23.12.	29.12.	30.12.	31.12.	2.1.	6	76-90
7	A-1-7	3.1.	4.1.	4.1.	5.1.	6.1.	8.1.	9.1.	10.1.	11.1.	12.1.	13.1.	14.1.	15.1.	16.1.	17.1.	7	91-105
8	A-1-8	18.1.	19.1.	20.1.	21.1.	22.1.	23.1.	24.1.	25.1.	26.1.	27.1.	29.1.	30.1.	31.1.	2.2.	4.2.	8	106-120
9	A-1-9	6.2.	9.2.	10.2.	11.2.	13.2.	15.2.	16.2.	17.2.	18.2.	20.2.	22.2.	24.2.	25.2.	1.3.	2.3.	9	121-135
10	A-1-10	3.3.	4.3.	8.3.	10.3.	12.3.	13.3.	15.3.	17.3.	19.3.	20.3.	22.3.	23.3.	24.3.	26.3.	27.3.	10	136-150
11	A-1-11	29.3.	30.3.	31.3.	2.4.	6.4.	8.4.	9.4.	10.4.	13.4.	14.4.	15.4.	16.4.	20.4.	21.4.	22.4.	11	151-165
12		?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?		
13	A-1-12	19.5.	20.5.	22.5.	28.5.	29.5.	2.6.	4.6.	5.6.	7.6.	8.6.	9.6.	11.6.	14.6.	16.6.	17.6.	13	181-195
14	A-1-13	18.6.	21.6.	22.6.	23.6.	25.6.	26.6.	30.6.	1.7.	3.7.	5.7.	7.7.	8.7.	10.7.	13.7.	14.7.	14	196-210
15	A-1-14	15.7.	16.7.	17.7.	19.7.	20.7.	21.7.	22.7.	23.7.	24.7.	26.7.	27.7.	28.7.	29.7.	30.7.	31.7.	15	211-225
16	A-1-15	2.8.	3.8.	4.8.	5.8.	6.8.	7.8.	9.8.	10.8.	11.8.	12.8.	13.8.	14.8.	15.8.	16.8.	17.8.	16	226-240
17	A-1-16	18.8.	19.8.	20.8.	21.8.	22.8.	24.8.	25.8.	26.8.	27.8.	28.8.	29.8.	30.8.	31.8.	1.9.	2.9.	17	241-255
18	A-1-17	3.9.	4.9.	5.9.	6.9.	7.9.	8.9.	9.9.	10.9.	13.9.	14.9.	15.9.	16.9.	17.9.	18.9.	20.9.	18	256-270
19	A-1-18	22.9.	23.9.	24.9.	25.9.	26.9.	27.9.	28.9.	29.9.	30.9.	1.10.	2.10.	3.10.	4.10.	5.10.	6.10.	19	271-285
20	A-1-19	7.10.	8.10.	9.10.	10.10.	12.10.	13.10.	14.10.	15.10.	16.10.	19.10.	20.10.	21.10.	22.10.	23.10.	25.10.	20	286-300
21	A-1-20	26.10.	27.10.	28.10.	30.10.	2.11.	3.11.	5.11.	6.11.	7.11.	9.11.	10.11.	11.11.	12.11.	13.11.	15.11.	21	301-315
22	A-1-21	16.11.	18.11.	19.11.	20.11.	22.11.	23.11.	24.11.	27.11.	29.11.	30.11.	1.12.	2.12.	3.12.	4.12.	6.12.	22	316-330
23	A-1-22	8.12.	10.12.	11.12.	13.12.	14.12.	15.12.	18.12.	20.12.	21.12.	22.12.	23.12.	24.12.	27.12.	28.12.	29.12.	23	331-345
24	A-1-23	30.12.	31.12.	3.1.	4.1.	5.1.	7.1.	8.1.	10.1.	11.1.	12.1.	13.1.	14.1.	15.1.	17.1.	18.1.	24	346-360
25	B-1-1	19.1.	20.1.	22.1.	25.1.	26.1.	27.1.	28.1.	1.2.	2.2.	3.2.	4.2.	7.2.	8.2.	9.2.	11.2.	25	361-375
26	B-1-2	15.2.	16.2.	17.2.	19.2.	22.2.	25.2.	26.2.	28.2.	29.2.	2.3.	4.3.	7.3.	8.3.	9.3.	10.3.	26	376-390
27	B-1-3	13.3.	15.3.	16.3.	17.3.	18.3.	21.3.	22.3.	24.3.	28.3.	29.3.	30.3.	1.4.	3.4.	5.4.	7.4.	27	391-405
28	B-1-4	11.4.	12.4.	14.4.	17.4.	18.4.	20.4.	26.4.	27.4.	29.4.	2.5.	4.5.	5.5.	6.5.	10.5.	12.5.	28	406-420
29	B-1-5	16.5.	18.5.	23.5.	25.5.	29.5.	31.5.	3.6.	5.6.	7.6.	9.6.	15.6.	17.6.	21.6.	24.6.	27.6.	29	421-435
30	B-1-6	1.7.	4.7.	6.7.	11.7.	13.7.	15.7.	18.7.	20.7.	22.7.	25.7.	29.7.	1.8.	4.8.	7.8.	10.8.	30	436-450
31	B-1-7	12.8.	16.8.	18.8.	19.8.	24.8.	26.8.	29.8.	31.8.	2.9.	5.9.	7.9.	9.9.	12.9.	14.9.	16.9.	31	451-465
32	B-1-8	19.9.	21.9.	23.9.	26.9.	28.9.	30.9.	3.10.	5.10.	7.10.	10.10.	12.10.	14.10.	17.10.	19.10.	21.10.	32	466-480
33	B-1-9	24.10.	26.10.	28.10.	28.10.	1.11.	3.11.	7.11.	9.11.	13.11.	16.11.	17.11.	23.11.	25.11.	28.11.	30.11.	33	481-495
34	B-1-10	2.12.	4.12.	6.12.	7.12.	11.12.	12.12.	14.12.	16.12.	19.12.	21.12.	23.12.	27.12.	30.12.	3.1.	6.1.	34	496-510
35	B-1-11	10.1.	12.1.	16.1.	18.1.	20.1.	23.1.	27.1.	30.1.	1.2.	3.2.	6.2.	7.2.	9.2.	14.2.	16.2.	35	511-525
36	B-1-12	19.2.	21.2.	23.2.	26.2.	28.2.	2.3.	5.3.	9.3.	10.3.	13.3.	14.3.	15.3.	17.3.	20.3.	22.3.	36	526-540
37	B-1-13	23.3.	24.3.	27.3.	29.3.	30.3.	31.3.	3.4.	4.4.	6.4.	7.4.	10.4.	11.4.	13.4.	14.4.	17.4.	37	541-555
38	B-1-14	18.4.	20.4.	23.4.	24.4.	25.4.	26.4.	28.4.	30.4.	1.5.	3.5.	4.5.	5.5.	7.5.	8.5.	10.5.	38	556-570
39	B-1-5	11.5.	12.5.	15.5.	16.5.	18.5.	19.5.	21.5.	22.5.	24.5.	25.5.	26.5.	30.5.	31.5.	1.6.	5.6.	39	571-585
40	C-1-1	6.6.	7.6.	11.6.	13.6.	16.6.	19.6.	26.6.	28.6.	4.7.	5.7.	6.7.	9.7.	11.7.	14.7.	17.7.	40	586-600
41	C-1-2	21.7.	26.7.	28.7.	31.7.	2.8.	9.8.	14.8.	24.8.	1.9.	4.9.	13.9.	19.9.	5.10.	8.10.	10.10.	41	601-615
42	C-1-3	12.10.	13.10.	17.10.	20.10.	25.10.	27.10.	30.10.	31.10.	3.11.	6.11.	8.11.	13.11.	16.11.	19.11.	21.11.	42	616-630

PIŠU NAM

25.3.2008. g. Josip Dukuzović, prof.,

Primili smo zanimljivu E-poruku od g. Dukuzovića koju donosimo u skraćenom obliku: *Poštovani! Pronašao sam Vašu adresu i želio bih s vama surađivati. Umirovljeni sam profesor povijesti. Živim u Slavonskom Brodu. Napisao sam knjigu Donji i Gornji Crnogovci... U pripremi sam za pisanje sličnog rada koji bi se odnosio na doseljavanje Galicijana i Premaca na prostor današnje općine Staro Petrovo Selo. Srdačno vas pozdravljam Josip Dukuzović, prof.* U međuvremenu, kako se u susjednim poglavljima ovog Glasila može zapaziti, ostvaren je i prvi korak u suradnji tako da nam je g. Dukuzović poslao kratki prikaz svoje završene knjige, opis bogatih istraživačkih iskustava te, svoju knjigu na poklon.

LJ.M.

26.4.2008. g. Pejo Mateljić,

Očekujući nečiju ponudu, g. P. Mateljić je zainteresiran za honoriranu suradnju na istraživanju njegovoga prezimena koje se, kako je njemu poznato, pojavljuje u selu Strepci, župa Zovik, općina Brčko B i H, odakle se prošilo po Hrvatskoj i Zapadnoj Evropi.

Lj.M.

6.5.2008. g. Zdravko Kunić,

Javlja o novim spoznajama u umjениčkom prikazivanju rodoslovlja u obliku postera kao i o odličnom dojmu o preoblikovanoj internetskoj stranici Društva. Pohvalne riječi: *jednostavno, pregledno s pregrštom zanimljivih informacija.*

8.5.2008. gđa. Danica Frajman s otoka Paga

Gospođa nas obavještava da istražuje prezime Bujić i izražava želju da joj dostavimo primjerke naših izdanja kao i da se učlani u Društvo. Želja joj je ispunjena i ona je već postala naš. član.

Lj.M.

16.5.2008. gđa. Sanja Kuzmanić iz Čilea,

sonia.kuzmanic<sonia.kuzmanic@udp.cl
Sažeto: gospođa traži suradnju za istraživanje porijekla svoga oca Jakova-Marka Kuzmanić-Janovića rođenog 1888. rodnom iz Gospića, sina Franje Kuzmanića i majke Anđele Janović koji je emigrirao u Južnu Ameriku 1930, a imao je i sestru Anđelu koja se u Argentini udala za dirigenta orkestra.

Lj.M.

27. 5. 2008. gđa. Ivanka Dujmović

Najbogatija zbirka hrvatskih glagoljskih dokumenata i knjiga izvan naše domovine nalazi se u Rusiji, u Petrogradu. Ta zbirka rezultat je dugogodišnjeg strpljivog rada i skupljanja svećenika glagoljaša i akademika IVANA BERČIĆA. Sakupio je vrlo lijepu zbirku istražujući po zadarskom području i otocima (1824.-1870). Nakon njegove smrti obitelj mu se našla u financijskim teškoćama pa je zbirku ponudila Hrvatskom Saboru za simboličnu svotu novca. No, Sabor nije imao novaca da je otkupi pa je ta vrlo vrijedna baština završila u Ruskoj nacionalnoj knjižnici u Petrogradu a tamo se i danas čuva.

27. 5. 2008 gđa. Ivanka Dujmović

MATIČNE KNJIGE, knjiga rođenih, knjiga vjenčanih, knjiga umrlih.-godar. U crkvi Male Gospe u Selinama i u još nekim crkvama zadarskog područja i danas se svake nedjelje nakon mise čita godar. Svake nedjelje čitaju se imena onih župljana kojima je godišnjica smrti sljedećeg tjedna. I tako za svakog u trajanju od sto godina Zaslužni župljani ili oni za koje obitelj posebno zatraži čitanje njihovih imena nastavlja se još 20 godina.

30.5.2008. g. Sacha Osrečki, Graz.,

E: sacha.osrecki@steiermaerkische.at

Štovane gospođe i gospodo, Pišem Vam pismo jer e-poštom ne mogu priložiti članarinu. Do stranice Vašeg Društva došao sam tragajući za prezimenom Osrečki i župom Vinagora. Župnik kaže da su župne knjige uništene u požaru krajem 19. stoljeća, ali ću pokušati preko ispostave mormonske zajednice u Grazu naručiti mikrofilmove matičnih knjiga Vinagore 1790-1878.

Ne znam ima li Arhiv u Grazu i informacije o K.u.K. vojsci. Naime, moj djed je kao austrijski vojnik zarobljen na Verdunu od Francuza u I. svjetskom ratu. Poslije je 1919. bio žandar SHS marinske stanice Stari Ker (?). Ne znam ima li HDA informacija o žandarmeriji SHS.

I ja imam jednu informaciju (ne znam da li je korisna) za gđu Dragicu Jakovina, koja istražuje rodoslovlje obitelji Fiket. Vjenčani list mog pradjeda Antuna iz 1905. navodi djevojačko prezime njegove majke - Tereza Osrečki rođ. Fiket. Unaprijed zahvaljujem na informacijama i svakoj pomoći, te ostajem s poštovanjem

Sacha Osrečki

NOVE KNJIGE

Dr. Živana Hedbeli: „Što i kako s papirima OCD“, „Documenta“, Zagreb 2008

Za razumijevanje naše sadašnjosti i prošlosti jednako je važno arhivsko gradivo nastalo radom državnih organa kao i gradivo organizacija civilnog društva (OCD). A takvih je u Hrvatskoj registrirano oko 30.000 - ne računajući one izvan registra. Dobar dio njih nema svojih prostorija a poslove obavljaju članovi u slobodno vrijeme. Većini njih je svako „bavljenje papirima“ (koje čuvaju po stanovima) strano i nepotrebna gnjavaža - pa tako nastaju hrpe papira bačene u kut. Ipak, ni jedan budući istraživač zaštite ljudskih prava u Hrvatskoj neće moći zaobići to gradivo.

Nakon prijevoda publikacije „Zapisi nevladinih organizacija“ i niza praktičnih tečajeva, „*Documenta - centar za suočavanje s prošlošću*“ u knjizi dr. Živane Hedbeli daje niz praktičnih, jednostavnih i upotrebljivih odgovora kako štiteći gradivo OCD osigurati našim suvremenicima i nasljednicima laku i jednostavnu uporabu dokumenata i informacija o akcijama, kampanjama, prosvjedima, nasilju, solidarnosti i ljudima koji su u tome bili aktivni.

M. P

PROMOCIJA KNJIGA IZ VINKOVACA I OKOLICE

1. Knjiga: Tomo Šalić, prof., „Vinkovački leksikon“, promoviran je 15.02.2008. u prostorima Matice hrvatske, Zagreb.

Tomo Šalić profesor, dobitnik mnogih nagrada, umirovljen je nakon svestranog pedagoškog i istraživačkog rada. Pisac monografija i kataloga, organizator stručnih skupova, istraživanja narodnog života i podrijetla šokaca, govora, običaja, pjesništva, gospodarstva. Novije objavljene knjige su mu „Vinkovački šokački rodovi“ 1999., „Židovi u Vinkovcima“ 2002., i „Vinkovački leksikon.“

Knjiga „Vinkovački leksikon“ koja obrađuje područje Vinkovaca i okolice i podijeljena je u tri

cjeline: Leksikon, Kronologija i Povijesna čitanka, a sadrži 699 stranica.

Leksikon, obrađuje veliki broj izraza, natuknica po uzoru na slična izdanja. Sažeto je predstavljena prapovijest i povijest Vinkovaca i vinkovačkog kraja, kultura, umjetnost, prosvjeta, gospodarstvo, vjerski život, sport te važne osobe iz tih područja koje su na neki način povezane ili su utjecale na zbivanja u određenim vremenskim razdobljima na vinkovačke događaje. Kao neposredni svjedok i poznavalac stradanja u Domovinskom ratu, dao je svoj prilog tim događajima.

Kronologija, drugi dio Vinkovačkog leksikona predstavlja najvažnije datume obrađene u knjizi.

Povijesna čitanka, treći je dio, koji obrađuje prapovijest, srednji vijek, Osmansko carstvo, Austrijsku vladavinu, Vojnu granicu te dalje Austro-ugarsku vladavinu, Prvi svjetski rat, Drugi svjetski rat, Jugoslaviju i Republika Hrvatska 1991-2007. Slikovni prikazi su birani i skromno dani iz opravdanih razloga. Izvori i literatura dani su opširno i mnogima rodoslovcima toga područja mogu biti od pomoći kao i navedene publikacije Tome Šalića.

2. Kapitalni komplet od 5 knjiga „**Šokadija i Šokci**“, predstavljen je 27.02.2008. u prostorima Matice hrvatske. Projekt predviđa izdavanje 10 knjiga, a prvih 5 je izdano s naslovima: „Podrijetlo i naseljavanje“ (260 strana), „Život i običaji“ (540 strana), Šokadija i šokci u književnoj riječi“ (560 strana), „Veliki poznati Šokci“, (140 strana) i Šokadija danas“ (160 strana). U drugom kompletu izdati će se 5 knjiga tako da će biti obrađena cijela Šokadija i Šokci, život u prošlosti, gospodarstvo, obrti, pjesme, instrumenti i sve što je zaboravljeno a treba ostati kao baština i blago budućim pokoljenjima.

S obzirom na vrlo opsežan projekt u njegovoj izradi sudjeluju eminentni stručnjaci, a objedinjuje ga Martin Grgurovac koji je i izdavač spomenutih knjiga. Iako pomalu izumiru starine i slavonski običaji i u ovim djelima sačuvati će Vinkovci okolica i cijela Slavonija kompletnu baštinu iz prošlosti i sadašnjosti

Ana Brkić

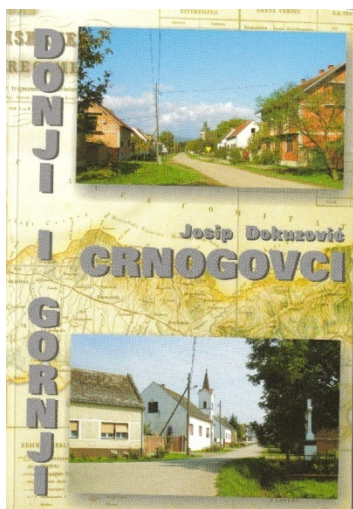

J. Dokuzović: Donji i Gornji Crnogovci, Monografija sa separatnim prilogom **Rodoslovlja**, u izdanju Posavske Hrvatske Slavonski Brod 2007

G. Josip Dokuzović, kako se sam predstavio, rođen je u Donji Crnogovcima 1939. gdje je završio i osnovnu školu. Gimnaziju je polazio u Zagrebu i Novoj Gradiški, Diplomirao je zemljopis i povijest na Višoj pedagoškoj školi i potom studij povijesti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Dvadesetak godina predavao je u školi, desetak godina radio u kulturi a četrnaest godine bio je ravnateljelj škole. U nekoliko mandata bio je dopredsjednik ili predsjednik Povijesnog društva u Slavanskom Brodu.

Povijest dvaju sela u jednom, ali dovoljno malom da se, kako je netko ilustrativno napisao, može pronaći samo na specijalkama. No jedan od njegovih crkvenih tornjeva zapaziti ćete u zelenilu s desne strane, 12 kilometara istočno od Nove Gradiške vozeći se autocestom prema Slavanskom Brodu. Osjeti se, djelo je to školovanog povjesničara, dakle kronika i zapis običaja sela utkana u povijesni kontekst Slavonije i „*kako se u našem narodu govorilo Granice, a ne Krajine, kako u nekim povijesnim knjigama piše.* Pedantno i odgovorno navedeni su korišteni izvori. Manje je poznato da su Donji Crnogovci središte manufakture rezbarenih suvenira koji su se zahvaljujući turizmu našli u vitrinama mnogih Evropljana. Prava poslastica za rodoslovce je Prilog sa 28 grfičkih prikaza crnogovskih rodova za čiju izradu je autor koristio sve raspoložive izvore od usmene predaje, zapisa u maticama i „stanjima duša“, školskim spomenicama i gruntovnim knjigama do geodetskih i sličnih karata.

Lj.M.

Kuzma Petrić: Velo Grablje u 20. stoljeću s rječnikom grabaljskog govora, monografija, vlastita naklada, Zagreb, 2006, 386 str. 24x17 cm *Kuzma Petrić dipl. ing kem. tehnologije (Velo Grablje, 1930.) školovao se u Beogradu, Katowicama i Zagrebu. Radio u struci te kao tehnički, a zatim generalni direktor tvornice Karbon.*

Zanimljivo nepretenciozno štivo o malom selu na otoku Hvaru s izlazom na more ali koje nikada nije živjelo od mora i kojemu je zaštitni znak lavanda. Selo je u 20 stoljeću doživljavalo korjenite promjene. Iako naslov to ne sugerira djelo zadire u duboku povijest: gospodarsku, kulturnu, crkvenu. sociološku s naglaskom na iseljavanje, uz zabilježene narodne običaje i specifični govor u odumiranju što je zapravo riznica za daljnja filološka istraživanja. Pažnju rodoslovaca privući će popisi, povijest i međusobne veze šezdestak iseljenih i četrdesetak izumrlih obitelji sa stotinama poimenično navedenih članova. Kuriozitet barem za nas kontinentalice iz nekada turske Slavonije su može se reći „pravila“ po kojima su se nazivali, zapisivali i međusobno identificirali pojedinci u okružju s relativno uskim izborom prezimena i imena. Ime i prezime slijedi ime oca te ime i prezime majke, a zatim nadimak obitelji. Na pr. Nikola Zaninović sin Viska i Lucije Jurić, Borbin. G. Petrić nastavlja s radom pretvarajući popise u rodoslovna stabla.

Lj.M.

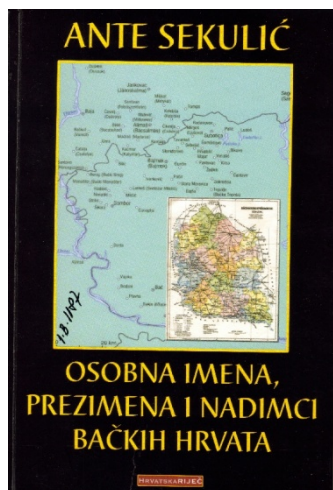

Ante Sekulić: Osobna imena prezimena i nadimci bačkih Hrvata u izdanju Katoličkog Instituta za kulturu, povijest i duhovnost Ivan Antunović i NIU Hrvatska riječ, Subotica 2006, 152 stranice 24 cm.

Sekulić, Ante, pisac znanstvenik, kulturni djelatnik (Tavankut 1920.) Školovao se u Subotici i Zagrebu. Suradnik je mnogih novina i kulturnih časopisa te autor oko osam stotina radova s područja književnosti jezikoslovlja, posebno bačkih Hrvata. Među ostalim dopisni je član HAZU.

Temeljnica za ovu knjigu su raniji radovi autora na osnovu kojih je izradio pozamašne popise. Za rodoslovce su važne cjeline: Osobna imena, Osobni nadimci, Obiteljska imena i prezimena, Obiteljski nadimci. Sekulić ovim radom želi upozoriti na zajedništvo današnjih suvremenih bačkih osobnih i obiteljskih nadimaka s ostalim hrvatskim narodnim i jezičnim područjima te čitatelje, a posebno znanstvenike potaknuti na rad oko istraživanja i objedinjavanja zajedničkog kulturnog bogatstva. Osim toga knjiga je obogaćena odabranim ključnim riječima, popisom korištenih kratica, obimnim popisom nama manje poznate literature, pregledom bačkog plemstava s ilustracijama njihovih grbova

Lj M.

IZ ANTIKVARIJATA

Mihovil Mandić: Povijest okupacije Bosne i Hercegovine 1878., Matica hrvatska, Zagreb 1910.

Mandić Mihovil (Travnik 1871.- Sarajevo 1948.) arheolog i povjesničar, neko vrijeme direktor Zemaljskog Muzeja u Sarajevu. Objavio niz radova s područja arheologije i arheološke topografije.

Uvodno, s tadašnjih politički gledišta, autor daje kraki pregled prilika u Bosni i Hercegovini prije okupacije. Zbog smanjenog utjecaja centralne valasti u Carigradu, čestih buna i isprepletinog interesa susjeda i tadašnjih velesila, velike sile na Berlinskom kongresu priznaju Austro-Ugarskoj pravo da vojno pacificira B i H. Muslimansko stanovništvo oduprlo se ulasku austro-ug. vojske te su bila potrebna tri mjeseca i gotovo 200.000 vojnika da ovaj otpor slomi. Knjiga obiluje detaljima o okupaciji od 29. VII do 20.X. 1878., opisima svih bitaka i ratnih puteva postrojbi. Završava pregledom važnijih događaja poslije okupacije, a koji su predhodili aneksiji 1908. U prilogima daje se opis vojne organizacije, statistička obrada vojnih gubitaka te jakost obiju zaraćenih strana. Na žalost u ovom oštećenom primjerku knjige manjka u sadržaju spomenuti imenik osoba i mjesta.

Većinu ako ne i glavninu sudionika u borbama činili su ljudi iz naših krajeva. Mnogi mobilizirani mladići su, kao i moj pradjed, prije odlaska u Bosnu stupali u brak. Običaj je bio da se u matice vjenčanih upisuje naziv postrojbe i ime glavnog zapovjednika, dakle podaci na osnovu kojih bi uz pomoć ove knjige rodoslovac mogao rekonstruirati ratni put ili sudbinu svoga pretka koji je bio učesnik okupacije. Bio je to dovoljan razlog da se odlučimo za predstavljanje i ove knjige koju smo izvukli iz prašine antikvarijata.

Lj. M.

S MALIH EKRANA

RODOSLOVCI NA TELEVIZIJI

Za razliku od domaće televizije, gdje su naši rodoslovci doprli najviše tek s nekom vijesti o Radionici „Za vašim korijenima“ u emisiji „Dobro jutro, Hrvatska“ ili o istraživanju jednog židovskog prezimena u emisiji „Prizma“, vani to ide znatno drukčije. Ako možete pratiti tv-stanice putem satelitske antene, imate pristup i do emisija *History Channel* u kojima se često pojavljuje i ona pod naslovom „*Who do you think you are*“ („Tko si zapravo ti?“). Obično traje od 22,00-23,00 sati, a zadnje su išle 8. i 9. lipnja. U svakoj epizodi netko poznat istražuje povijest svoje obitelji. Izvorno su je smislili Englezi, ali i Kanađani imaju svoju verziju <http://www.cbc.ca/whodoyouthinkyouare/> Raspored emisija *History Channel* redovno donosi tjedni prilog „Jutarnjeg lista“ „*Studio*“ a možemo ga naći vjerojatno i u drugim sličnim programima. Ako tu emisiju uspijete gledati, javite nam svoje dojmove.

M.P.

ANKETA

Sažetak rezultata pristiglih do 30.5. 2008.

Prikupljena su 34 anketnih listića.

- Po točki 1./a: **Prijedlog dopuna aktivnosti** izjasnilo se 9 anketiranih. Predlaže se: druženje članova i komunikacija (A. Brkić), izleti (Ž. Heđbeli), povezivanje prezimena s geografskim područjima (K. Jovović), integracija grupa (J. Kaštelan, J. Zoran, S. Frigan Ciuha), istraživanje migracija kroz određivanje DNK (K. Mittermayer), osnivanje društava podružnica, pomoć i predavanja (P. Strčić), povezivanje s rodoslovlju bliskim temama i disciplinama (D. Milošević).
- Po točki 1.b/: **Sudjelovanje u aktivnostima radnih grupa** izjasnilo se 21 anketiranih. **1. RG za informatiku:** (N. Brajković, P. Fabinger-Orešković, J. Kaštelan, H Lukšić, S. Muštra, Z. Jelić, M. Paver, T. Gergl, N. pl. Kušić) **2. RG za tribine:** (P. Fabinger-Orešković). **3. RG za za dijasporu:** (A.Brkić, G. Leš, S. Frigan-Ciuha), **4. RG za izložbe:** (S. Duvančić), **5. RG Rodoslovnih istraživača:** (N. Brajković, P. Fabinger- Orešković, K. Jovović, Lj. Meze, V. Velebir, Z. Jelić, J. Herak, M. Paver, D. Filošević, D. Milošević.) **6. RG. Suradnika s arhivima:** (N. Brajković, A. Brkić, P. Fabinger-Orešković, Lj. Meze, S. Muštra, M. Paver, T. Gergl, I. Jagatić-Petrinec, D Milošević). **7. RG za radionice i stručne priručnike:** (J. Kaštelan). **8. RG Uredništvo za časopis Rodoslovlje**, a prošireno i na nakladništvo (P. Strčić).
- Po točki 2. podatke o **Geografskim područjima istraživanja** dalo je 32 anketiranih. Grubo opisano obuhvaćeni su gotovo svi krajevi Hrvatske. Dominiraju Hrvatsko Zagorje te Dalmacija i otoci. U odnosu na rezultate od prije godinu dana zanatno je porastao interes za istraživanje Slavonije. Od stranih zemalja najizraženiji je interes za istraživanja u Bosni i Hercegovini, a od ostalih zanimljive su zemlje bivše AU monarhije.
- Po točki 3. podatke o **Prezimenima koja se istražuju** dalo je 33 anketiranih. Popis stotinjak prezimena i njihovih istraživača pripremiti će se za internetsku stranicu društva.
- Po točki 4.podatke o **Iskustvima u genealoškim istraživanjima** dalo je 17 anketiranih. Ona variraju od slabih, do iskustava u izradi po nekoliko rodoslovnih stabala sa imponiranim brojem srodnika, priređenih ručno ili uz pomoć računalnih programa. Izvori podataka su najčešće Matične knjige i specijalizirana literatura pohranjena u župama arhivima i gradskim knjižnicama ili presnimljena u Hrvatskom državnom arhivu. Za pristup podacima istraživačima izvan Zagreba sugerira se i presnimavanje postojećih digitalnih zapisa.

Može se zaključiti da, unatoč ispodpolovičnom odazivu, anketa daje dovoljno elemenata da UO rezultate stavi na dnevni red i razmotri neke od sugestija kao: integracija radnih grupa, organiziranje interesenata za rad u grupama, izrada računalnog programa koji bi povezao istraživače sa prezimenima i lokacijama koja istražuju, poboljšanje pristupa izvorima za sve članove i sl.

Lj.M.

IMPRESSUM

Uredništvo:

Mladen Paver - glavni i odgovorni urednik
Marko Rimac- Zamjenik urednika
Ivanka Rebrović
Ljudevit Meze

Idavač:

Hrvatsko Rodoslovno Društvo
„Pavao Ritter Vitezović“
Cvijete Zuzorić 53
HR CROATIA
MB 01968726
Žiro račun 2360000-11018593
Mob: 098/912-6069
e-mail. rodoslovlje@rodoslovlje.hr
www.rodoslovlje.hr

